

Šolske potrebsčine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke! Postrežba točna!

Slovensko učiteljsko društvo za mariborsko okolico je imelo dne 9. t. m. v restavraciji v Narodnem domu v Mariboru svoj letni občni zbor. Udeležilo se je zborovanja 33 rednih članov. Glavne točke zborovanja so bile: 1. Sprejem novih članov, in sicer: Miklavc Pavla, Gomzi Rudolf, Planer Albert iz Črešnjevc, Miklavc Roza in Soršak Amalija iz Makol, Gobec Rudolf iz Venčesla in Namestnik Anton iz Sv. Miklavža. 2. Dopis Zveze radi blagajne. Sklene se, da pristopi naše društvo v čekovni promet pri poštni hranilnici. Članarina se bo pobirala od sedaj naprej samo potom poštne položnice. 3. Letno poročilo: Društvo se je pomnožilo od lani na letos od 62 do 74, torej za 12 članov ter ima štiri častne člane. — Zborovalo se je trikrat. 4. Voljen je bil po vzkliku enoglasno stari odbor, in sicer: Požegar Avguštin, načelnik, Lasbacher Jože, namestnik, Godec Marija in Ferdo Kovačič, zapisnikarja, Lichtenwallner Fr., blagajničar, Lavtar Marija, pomočnica, Černoč Jernej, Skrbnik Ignacij in Lesjak Davorin, odborniki. 5. Predlogi: a) Sklene se, da odpovedo vsi društveni članstvo pri Mohorjevi družbi, b) v letnem času se naj vrše zborovanja na deželi in naj bodo zvezana z učnimi nastopi in predavanji, c) osnuje se društveni mešani zbor. Delo prevzame socialni odsek, d) štiridesetletnica obstoja društva se bo praznovala s slavnostnim zborovanjem dne 5. junija 1913 v Slivnici pri Mariboru, e) predlaga in sprejme se ustanovitev posebnega razsodišča, ki bo imelo namen razprti in diference med učiteljstvom na isti šoli poravnati in razsoditi, prej ko se naznanijo take zadeve šolski oblasti. V razsodišče se volijo: Požegar Avguštin, predsednik, Lasbacher Josip, Godec Marija, Lichtenwallner Franc in Pučelik Friderik, odborniki. Prihodnje zborovanje meseca marca. K.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj ima svoje občno zborovanje dne 6. februarja 1913 ob pol 11. uri predpoldne v okoliški šoli v Ptuj po sledečem vzporedju: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročila: predsednikovo, tajnikov, blagajnikov, pevovodjevo in knjižničarjevo. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. Ob 10. uri se vrši v istem lokalu občni zbor čebelarkega društva. Tovarišice, tovariši! Pridite vsi! Posebno mladi. Sicer pa res dokumentujemo s svojo odsotnostjo, da je naša naobrazba pod ono državnih uradnikov z ljudskošolsko naobrazbo, ki pa vlečejo trikrat večjo plačo kot mi. — Ivan Klemenčič, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj ima v četrtek, dne 6. februarja t. l. ob 10. predpoldne v ormoški okoliški šoli svoj občni zbor po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Letno poročilo tajnika in blagajnika. 4. Eventualno predavanje. — Izmed priloženih bo občni zbor volil predavatelja. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. Za šolo in učiteljstvo so konstantno resni časi. Učiteljstvo se mora največ opirati na svojo lastno moč. Zato mora vsak učitelj, vsaka učiteljica biti član organizacije. Nečlani se ne bodo smatrali kot pravi tovariši in prave tovarišice. Odbor torej smatra za svojo dolžnost, da vabi vse učiteljstvo v okraj, ki se stoji izven društva, da vstopi v krog organizacije. Odbor.

Književnost in umetnost.

„Matica Slovenska“ je svoje publikacije za l. 1912. razposlala vsem svojim p. n. gg. članom, oziroma poverjenikom. Kdor se ni plačal članarine za 1912, naj to stori čim prej in pošlje članarino (4 K) direktno „Matici Slov.“ v Ljubljani.

„Popotnik“ objavlja v svoji 1. številki XXXIV. letnika to-le vsebino: K Svoboda: O pomenu „Popotnika“ za slovensko šolstvo in učiteljstvo. J. Černý-K. Přibil: Narodna pedagogika. G. Kerschensteiner-Pavel Flerš: Šolstvo v Münchnu. Kristina Bertbold: Mimika, pomagalka pri začetnem pouku v čitanju. Fr. Práček-K. P.: Skrb za abnormalno dele v Avstriji. Književno poročilo: Ocene. Razgled: Časopisni vpogled — Pedagoški paberki. — Šolska higijena. — Šolske in učiteljske vesti. — Srednje in višješolski vestnik. — Šolstvo na slovenskem jugu. — Inostransko šolstvo. — Prosvetna kronika. — Razne vesti. — Mala poročila. — Upravništvo piše: „To število pošiljamo vsem cenjenim naročnikom ter

nekaterim šolskim vodstvom na ogled. Stare naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti še nadalje ter pridobe še novih. Kranjski klerikalci bojkotirajo „Popotnika“ z vsemi sredstvi. Žal, ne brez uspeha. Obračamo se do vsega izvenkranjskega učiteljstva z lepo prošnjo, da nam stoji zvesto ob strani v teh težkih časih. Ne pustite, da nam uničijo klerikalci edini slovenski pedagoški list. Osebná agitacija največ izda. Vsi na delo za dobro stvar! — Na razpolago je še nekaj iztisov 12. jubilejske številke. Kdor se zanima za „Popotnika“ ter namerava postati njegov naročnik, jo dobi, dokler je kaj zaloga, brezplačno pri upravništvu v Kranju.“ — Tovariši, tovarišice, uvažujte te besede! — O lanskem „Popotniku“ piše „Dan“: „Popotnik“ je imel svoj jubilej, in slovenska javnost je šla molče mimo njega. Pravzaprav ni bil to jubilej lista, ampak jubilej njegovega urednika ravnatelja M. Nerata. Biti 30 let urednik pedagoške revije — to je gotovo lep jubilej, in prav je, da ga je „Popotnik“ obhajal. Pri tem lahko nekoliko pregledamo in ocenimo 30letno delo „Popotnika“ in njegovega urednika. „Popotnik“ je dočrpal svoj 33. letnik. To je lepa in častiljiva starost, in „Popotnik“ lahko s ponosom kaže na svoja leta. „Popotnik“ je pedagoški in znanstven list, namenjen je šoli in vzgoji. „Popotnik“ je edini list te vrste, pri nas, in bi se morali okrog njega združiti vsi, ki stoje v službi vzgoje in šole. Značilno pa je, da vzdržujejo list materialno in moralno naši učitelji — dočim naši srednješolski profesorji mislijo, da je pedagoška revija za nas nepotrebna. Le redko srečamo ime kakega profesorja — in med naročniki so le — 3. Gimnazije menda sploh niso nanj naročene. In vendar imamo toliko šolskih vprašanj, ki potrebujejo svoje revije. — Ravnatelj Nerat je torej obhajal 30letnico kot urednik „Popotnika“. Mogel bi marsikaj povedati iz teh 30 let. Kdor je bil pri nas kdaj urednik — ima priliko marsikaj opazovati. Predvsem seveda lenobo in malomarnost onih, ki so poklicani na delo. „Popotnik“ je od svojega začetka družil okoli sebe vse, ki so se zanimali za vzgojo in pedagogiko. Predstavljal je svetu naše delo in naš boj na šolskem polju. Slavnostna številka, ki je izšla meseca decembra na 50 straneh, prinaša „Prilogo“, v kateri je Seznam važnejših „Popotnikovih“ člankov. Ta seznam govori več kakor vsi slavošpevi. Vzemite v roko jubilejsko številko in oglejte si ta Seznam. Koliko bogastva leži zakopanega v 30 letnikih „Popotnika“! Samo pregledajte in vnela se bo v vas želja, da stopite k „Popotniku“ kot sodelavec ali naročnik. „Popotnik“ pa naj še naprej tako lepo vrši svojo nalogo. Uredniku Nerata želimo mnogo uspeha. Naj bi „Popotnik“ potoval po vsej slovenski zemlji in družil vse, ki jim je mar šole in vzgoje in skupnem delu za napredek, prosveto in svobodo!

Politiški pregled.

* Bojkot avstro-ogrškega in nemškega blaga v Bulgariji. Iz Sofije poročajo, da se je osnoval tam odbor, ki si je nadel nalogo, bojkotirati blago nemške in avstrijske provenience. Ta odsek se je obrnil do trgovske zbornice v Sofiji in do vlade s prošnjo, da prepove uvoz bojkotiranega blaga. Ta akcija se razteza tudi na deželo. Ta odbor se je obrnil baže tudi do Srbov, da tudi oni napovedo bojkot nemškemu in avstrijskemu blagu.

* Poslanska zbornica se je sešla na dan 28. t. m. Delovala bo do 15. februarja, potem bodo sklicani deželni zbori. Morda pride že v tem zasedanju na vrsto § 55.

* Pomnožitev podčastnikov. Pri osnovni armade po novem brambnem zakonu bo naša vojna uprava število dalje služečih podčastnikov zvišala na 30.000. Nasproti sedanjemu stanju bo znašal višek 14 do 16 tisoč podčastnikov. Pretežni del teh podčastnikov se podeli na naredniška, oziroma četovodniška mesta; na desetniška mesta odpade kvečemu deseti del. S tem se hoče omogočiti hitrejšo napredovanje v višje šarže in podčastnikom že zgodaj preskrbeti boljši življenjski položaj. Poleg drugih odredb v svrhu ustanovitve podčastniškega zbora po poklicu se v kratkem ustanove mesta štabnih podčastnikov, podobno kakor v vojni mornarici.

* Slovanska gospodarska centrala v Zagrebu. „Obzor“ se bavi z mislijo ustanovitve „Slovanske gospodarske centrale“ v Zagrebu s sodelovanjem Čehov, Poljakov in Slovencev.

Srednješolski vestnik.

** Nov zanimiv zakon za realke v Galiciji objavlja zadnji naredbeni list naučnega ministrstva. Po § 2 bodo imele vse gališke realke po osem razredov. Med obveznimi predmeti se po § 10. nahaja tudi filozofska propedeutika, razentega se ima pa neobvezno na vsaki realki poučevati tudi latinščina v tolikem obsegu, da se omogoči absolventom tudi sprejem na vseučilišče kot rednim slušateljem.

** Srednje šolstvo v Avstriji. Po uradnih podatkih naučnega ministrstva imamo v tekočem šolskem letu 1912/13 v Avstriji 559 srednjih šol. Od teh je 343 gimnazij in realnih gimnazij, 148 realk in 68 licejev. V državni upravi je 231 gimnazij (t. j. nad 67%) in 117 realk (79%), toda niti enega liceja, v deželni pa 23 realk in 12 gimnazij. Škofije vzdržujejo 34 gimnazij in 1 realko, mesta pa 17 gimnazij in 3 realke. Privatnih srednjih šol je 49. — Po učnem jeziku se deli šolstvo tako le: Nemci, ki tvorijo 35,5% vsega prebivalstva v Avstriji, imajo 140 gimnazij (nad 40%), 83 realk (nad 56%), licejev pa 42 (nad 61%). Čehov je v Avstriji 23%, gimnazij pa imajo 68 (t. j. nad 19%), realk 42 (28%) in 11 licejev (16%). Poljakom (17,7 odst. prebivalstva) je na razpolago 93 gimnazij (t. j. 27 odst.), 14 realk (9 odst.) in 10 licejev (14 odst.). Na vse ostale narodnosti pa odpade 25 gimnazij, 8 realk in 5 licejev. Slovenci in Rusini nimajo niti ene svoje realke. Dvojezičnih je danes 17 gimnazij in 1 realka, ki jih obiskujejo večinoma Slovenci, Rusini in Rumuni. Ženskih gimnazij in realnih gimnazij je 32.

Učiteljski konvikt.

Društveni blagajnik je poslal vsem šolskim vodstvom na Kranjskem, Štajerskem in na Primorskem sledečo okrožnico:

P. n.

»Odbor Društva za zgradbo učit. konvikta v Ljubljani dovoljuje se prositi Vas za letnino 2 K za tekoče leto. Gg. nadučitelj, oziroma nadučiteljice vezrazrednih šol pa prosimo še posebej, da blagovolijo pobrati letnino tudi pri učiteljstvu dotične šole ter nabrano vsoto plačati na bližnji pošti na priloženi ček poštahranilnišnega urada.«

P. n. gg. šolske voditelje prosimo, da store svojo stanovsko dolžnost.

Kranjske vesti.

—r— Pravicoljubnost kranjskega deželnega odbora se ne zrcali samo v krivični razdelitvi draginskih doklad učiteljstvu, ampak tudi pri podelitvi dopusta onim učiteljem, ki so se zglasili za meščanskošolski tečaj. Za ta tečaj se je prijavilo nad 70 učiteljev in učiteljic. Ker je pa obisk tečaja odvisen od dopusta in plačanega suplenta, je naravno, da je ta obisk omogočen le tistim, ki imajo celoleten dopust in plačanega suplenta. Pa glej! Zopet je posegel Janko Nepomuk Jeglič vmes, ki je nasvetoval deželnemu odboru za dopust s plačanim suplentom same Slomškarje, prezrti so pa bili prav izvrstno kvalifikovani in inteligentni napredni učitelji, ki je bilo pričakovati od njih, da bodo prebili izpit za meščanske šole. Za ta tečaj so dobili naslednji Slomškarji dopust in plačanega suplenta: Krmelj Fran, Bric Dominik, Tratnik Fran, Rostohar Karel, Polak Janko, Fabinc Fran, Slapšak Julij, Gorišek Karel, Hafner Friderika, Pellan Hermina, Jager Ivana, Jurjevčič Marija in Šorn Vida; dalje dva Kočvarja, in sicer: pl. Turzanski Henrik in Tschinkel Maks. Od novega leta dalje je v tečaju z dopustom in plačanim suplentom tudi Albin Lajovic.

—r— Volitev zastopnikov učiteljstva v kranjski c. kr. okrajni šolski svet se je vršila zadnjo soboto, dne 25. t. m., v Kranju. Volitve se je udeležilo vseh 73 stalno nameščenih učiteljev in učiteljic tega okraja. Kandidati okrajnega učiteljskega društva so zmagali v polnem obsegu. Zastopnikom učiteljstva sta bila izvoljena nadučitelj Fran Luznar s Priškovega in učitelj Vilibald Rus iz Kranja, namestnikom pa nadučitelj Lovro Perko iz Poljan in učitelj Karel Završnik iz Dupelji. Dobili so po 54 glasov. Člani Slomškove zveze so oddali 19 praznih glasovnic. Svojih kandidatov baže niso postavili zato, da tako protestirajo proti krivični razdelitvi draginskih doklad, zakaj deželni odbor je

napravil tudi med zaslužnimi Slomškarji izdatno razliko. Volitev je vodil c. kr. vladni nadkomisar g. Oton Merk. V predsedstvo volilne komisije je imenoval nadučiteljico Franjo Jugovic in nadučitelje Frana Ivanca, Ferdinanda Kalingerja ter Friderika Kramarja. Pri skupnem kosilu, ki je bilo v gostilni gospe M. Mayrjeve, so se vrstile primerne napitnice. Nadučitelj Josip Lapajne je napil izvoljenim zastopnikom in namestnikom učiteljstva, nadučitelj Lovro Perko se je spomnil zaslužnih starejših učiteljev in učiteljic v kranjskem okraju, nadučitelj Fr. Luznar je nazdravil značajnim in neustrašenim volilcem, učitelj V. Rus pa je pojasnil izpremembe novega zakona v šolskem nadzorstvu v presrečni vojvodini Kranjski. Tako pri volitvah, kakor tudi pri skupnem sestanku je vladal najlepši red in neskaljena taktičnost.

—r— Šolsko vodstvo v Križah pri Trzinu se v imenu ubožne šolske mladine najiskrenejše zahvaljuje vel. gospodu Ivanu Ogrinu, graščaku na Lavrici poleg Ljubljane, za denarno podporo 20 K, kateri znesek se bo porabil za nakup učnih pripomočkov revnim učencem. — Janko Jerzeršek, šol. voditelj.

—r— Iz Mavčič na Gorenjskem poročajo: Zidava naše toliko potrebne šole je zagotovljena. Obravnava, ki se je vršila 18. t. m. med zastopniki občine in kranjskega šolskega sveta, se je končala sporazumno s sklepom, da se z zidavo prične takoj spomladi in se stavba do jeseni spravi pod streho, prihodnje leto pa se delo nadaljuje tako, da se bo pouk v šolskem letu 1914/15 že pričel v novem šolskem posloppju. Na 47.000 K proračunjene stroške pokrije občina z najetjem posojila, ki naj znaša 1813. leta 10.000 K, ostanek pa se najame leta 1914. Delo se odda potom zmanjševalne družbe le zanesljivemu podjetniku. Šolsko poslopje bo zgrajeno tako, da bo na razpolago tudi soba za tretji učni razred v slučaju, da se šola razširi v trirazrednico. S tem sklepom je popolnoma uničena nada prejšnjega župana, da se šolsko poslopje ne bo nikdar zidalo in se šola ne bo nikdar razširila, in močakar se je že odločil, razprodati svoje posestvo in se izseliti iz tukajšnje »nesrečne« občine, v kateri hoče že vsak otrok znati brati in pisati!

—r— Zaročil se je g. Milan Lah, c. kr. poštar v Ložu, s kolegino Alojzijo Troštovo, učiteljico na Blokah.

—r— Napredna zmaga. Na volitvah v okrajni šolski svet v kranjskem in kamniškem okraju je zmagalo napredno učiteljstvo s svojimi kandidati. — V ljubljanski okolici so zmagali Slomškarji, in sicer: Lavtižar in Ravnikar kot zastopnika ter Bajec in Bregar kot namestnika. Napredna lista (Žirovnik-Petrič-Lokar-Korbar) je ostala v manjšini. Razlika znaša 10 glasov. Če pa pomislimo, da se 5 upravičencev volitve ni udeležilo, 5 jih je pa oddalo prazne glasovnice, tedaj se klerikalna večina sumljivo skrči. Vprašanje je tudi, kako bo zastopal korist učiteljstva n. pr. Ravnikar, ki je v deželnem zboru glasoval — proti izboljšanju učiteljskih plač. Takega zastopstva si ne voli na vsem svetu noben stan, vredni so ga samo naši Slomškarji! Bodi jim!

Štajerske vesti.

—š— »Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju« je sklenila nadalje pogodbo s tvrdko Kunz, zaloga kave, Celje, Ring št. 4. Od vsakega nakupa dá 3% popusta. Priporočamo jo prav toplo. Pri tej priliki opozarjamo na listo naših dobaviteljev v koledarčku »Učiteljske gospodarske in kreditne zadruge« na str. 44. Letos je nam in našim zadržnikom ta gospodarska naprava dala lep dobiček, ki bi se seveda še bolj obnesel, ako bi vsak zadržnik ali njegov namestnik zahteval od tvrdke, da se vsaka, tudi najmanjša vsota zapiše v kontrolno knjižico. Zahtevajte letos za vsak nakup listek iz kontrolne knjižice, da bo prihodnje leto ta lepa gospodarska naprava dala še večji dobiček.

—š— Slovensko učiteljstvo na Spodnjem Štajerskem bo z velikim zanimanjem čitalo sledečo notico, ki jo je priobčil »Slovenski Gospodar« dne 23. januarja: »Deželni zbor ima nalogo, zvišati učiteljstvu plače, a kmetom naložiti zato nove deželne doklade. Vse drugo, kar liberalci govorijo in pišejo, je le pesek v oči nevednim. Liberalna stranka s'loni na učiteljih, naša na kmetih, zato pa gredo kmetje s Kmečko zvezo, učitelji z